

Új jegybanki index: az igazság pillanata a KGFB-díjakról

A Magyar Nemzeti Bank február elején első alkalommal publikált KGFB indexe segítségével ezentúl minden ügyfél összevetheti saját ajánlatát a tényleges piaci árváltozásokkal. Míg a korábbi hasonló indexek csak részképet mutattak, a jegybanki adatok a „kötelező” teljes piacáról számolnak be, a torzító hatásokat is kiszűrve. Az első számok izgalmas képet mutatnak: tavaly országosan 9, a több kárt hozó Budapesten 15 százalékkal drágultak a személyautók KGFB díjai, mindeközben az autósok a járvány miatt kevesebbet közlekedtek. Cikkünkben az új KGFB index hátterét és a legfontosabb eredményeket mutatjuk be az érdeklődők számára.

A kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás (KGFB) jellege miatt kiemelt figyelmet kap mind a szakmai, mind a szélesebb nyilvánosság előtt. Jelenleg mintegy 5,8 millió darab szerződésből áll a hazai állomány, így nem meglepő, hogy a sajtó is gyakran foglalkozik a KGFB szerződések díjának változásával vagy a károk alakulásával, de magánbeszélgetések során is többször szóba kerülnek a személyes tapasztalatok.

A KGFB termék azonban nemcsak a szerződések számossága, hanem a kockázatok miatt is az érdeklődés középpontjában áll. Egyéni szinten ugyanis ez biztosítja azt, hogy a - személygépkocsik esetében néhány tízezer forintos - éves díjért cserébe ne az ügyfélnek kelljen állnia az általa okozott károkat. Ez igen jelentős tétel is lehet, hiszen ha személyi sérülés is történik a baleset során, a biztosító szolgáltatása akár több tízmillió forintra is rúghat. A biztosítók sincsenek könnyű helyzetben, mivel a károk nagysága és gyakorisága folyamatosan változik. Ezen felül a hazai gépjárművek okozta, de külföldön bekövetkezett és a személyi sérüléses károk jelentős bizonytalanságot visznek a rendszerbe.

Az ügyfelek és a piac stabilitása érdekében az MNB számára is fontos, hogy aktuális és pontos információkkal rendelkezzen a piac folyamatairól, ezért is dolgozott a jegybank az elmúlt években a Központi KGFB Tételes Adatbázis (KKTA) létrehozásán. A KKTA 2011-re visszamenőleg tételesen tartalmazza valamennyi hazai KGFB biztosítás és kár (biztosításmatematikai szempontból fontos) adatait.

A jelenleg mintegy 22 millió szerződést és 1,5 millió kárt felölelő adatbázis rendkívül sok felhasználási lehetőséget rejt magában, például hatékonyabbá teszi a díj- és tartalékmegfelelőségi kockázatok azonosítását, mérését és kezelését. Ezen információk azonban nemcsak az MNB, hanem a biztosítók munkáját is segítik, ugyanis az összesített adatok jogszabályi rendelkezés alapján a biztosítók számára is elérhetők.

Lényeges, hogy a KKTA nem tartalmaz személyes adatokat, míg az összesített információk konkrét biztosítók vagy szerződések beazonosítására nem alkalmasak. A biztosítók számára hozzáférhető adatok hozzájárulnak a kockázatok megfelelő méréséhez, ezáltal a KGFB díjak pontosabb számításához, ami a versenyt is élénkítheti. Az elérhető adatok révén ugyanis a piaci szereplők olyan gépjárműkategóriák kockázatait is megismerhetik, amelyekről nem rendelkeztek korábban kellő mennyiségű saját tapasztalattal. Ez aktivitásuk növeléséhez, ezáltal versenyképes díjak

meghatározásához vezethet. Többek között erre hívta fel az MNB a biztosítók figyelmét 2020 szeptemberi [körlevelében](#), amelyben a károkozói pótdíjak esetenként túlzott mértéke ellen is felemelte szavát.

A körlevél elsődlegesen a biztosítók számára tartalmazott iránymutatást. Az MNB azonban 2025-ig szóló felügyeleti stratégiájával összhangban fontosnak tartja a szélesebb közvélemény tájékoztatását is, ezáltal növelve a KGFB piac átláthatóságát. A nagyobb átláthatóság a versenyélénkítő hatásokon túl ugyanis hozzájárul a közbizalom növeléséhez, ami minden érintett szereplő elemi érdeke. E cél támogatása érdekében fejlesztette ki az MNB az új KGFB indexet, mely a KGFB díjak alakulásáról ad pontos és átfogó képet.

KGFB díjak hirdetésére korábban évente egy alkalommal volt lehetőség, s a novemberi kampányidőszakok nagy publicitással és egyre fokozódó díjversennyel jártak. 2013-tól azonban megváltoztak az előírások, így az év végi kampányt felváltotta a folyamatos díjhirdetés. Ennek következtében a díjak összehasonlítása, változásuk nyomonkövetése is nehezebb lett. A díjak alakulásának mérésére különböző megoldások születtek, melyek fontos szerepet töltenek be, de a piaci folyamatokat csak korlátozottan mutatják.

A legfontosabb hiányosságuk az általuk mért adatokhoz kapcsolódik. Tipikusan a biztosítót váltó és a rendszerbe újonnan belépő szerződések adataiból indulnak ki, az aktuális biztosítójuknál maradó ügyfelek díjváltozását így nem veszik figyelembe. Utóbbi igen jelentős hatás, ugyanis adataink alapján a naptári évfordulós, azaz a korábbi év végi kampányban érintett állomány esetében is mindössze 10 % alatti a váltási hajlandóság. A biztosítót nem váltó ügyfelek kihagyása tehát azt eredményezi, hogy a számításokhoz felhasznált minta nem reprezentatív, ezért a jelzett díjváltozások is pontatlanok lehetnek.

Az MNB index a KKTA adatain alapul, ezáltal valamennyi hazai személygépkocsi KGFB szerződés díjváltozását figyelembe veszi, függetlenül attól, hogy az adott ügyfél marad aktuális biztosítójánál vagy vált. Megjelennek továbbá az új belépők is, így valóban a lehető legteljesebb képet kapjuk.

A KGFB index emellett figyelembe veszi az évek folyamán átalakuló állományösszetételt, így a bonus-malus besorolás és az autók teljesítményének változását. Az említett naptári évfordulós állomány ugyanis döntő részben B8 és B10 besorolású. Ez jelentősen eltér az évközből forduló szerződések jellemzőitől, ami az átlagdíjak tekintetében számottevő évközi ingadozást eredményez. Az utóbbi években ráadásul megfigyelhető az a tendencia, hogy egyre több a nagyobb teljesítményű autó az utakon. Utóbbi pedig – önmagában nézve - nagyobb kockázatot, azaz magasabb biztosítási díjat jelent. A bonus-malus besorolások évközbéli eltérő mintázatát, valamint az autók teljesítményének emelkedését kiszűrve tisztább képet kapunk a KGFB díjak változásáról.

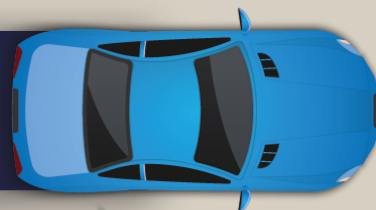
Magyar Nemzeti Bank

KGFB INDEX 2021

KÖTELEZŐ GÉPJÁRMŰ-FELELŐSSÉGBIZTOSÍTÁS INDEX

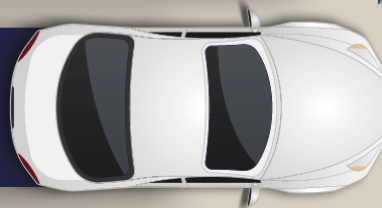
45
ezer

A személygépkocsik
átlagos KGFB díja
45 ezer Ft 2020/Q4-ben

9%

9%-os növekedés a
KGFB indexben 1 év alatt,
2019/Q4-2020/Q4 között

1x

A biztosítók egyszeri hatásként
tekintenek a COVID-19 miatt
csökkent kárráfordításra

A 2020. évi KGFB díjakkal kapcsolatos főbb megállapítások

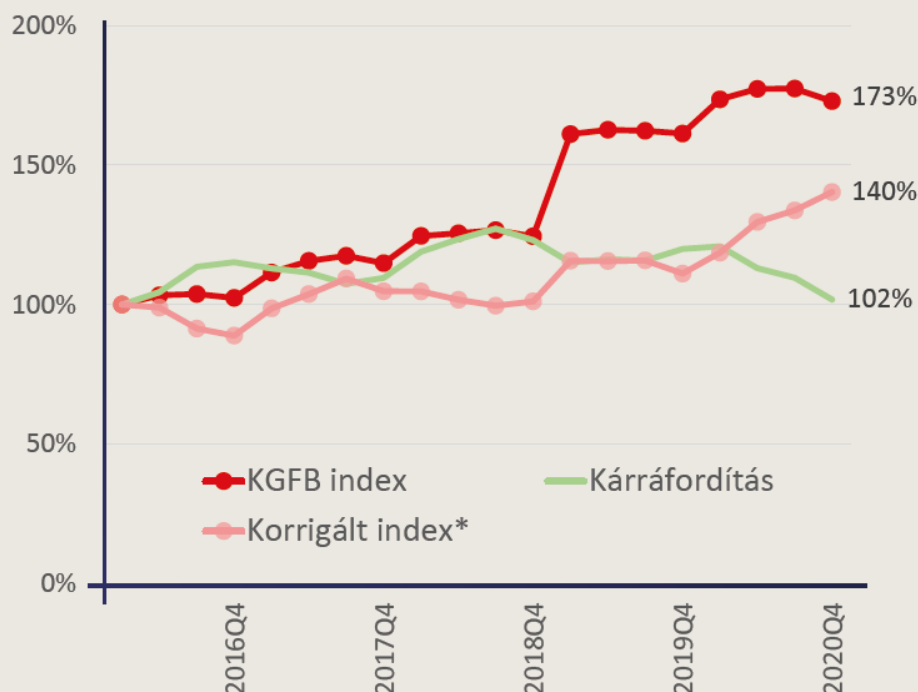
Forrás: MNB

A nominális KGFB díjak alakulásának vizsgálata önmagában azonban félrevezető lehet. A díjak változása ugyanis elsősorban a károkra fordított összegtől függ, de befolyásolják a biztosítók költségei is (ideértve az adókat is). Márpedig az elmúlt évek során az autók javítása jelentősen drágult, köszönhetően az alkatrészek emelkedésének és a növekvő munkadíjaknak. A magasabb javítási költségek minden egyéb tényező változatlansága mellett magasabb KGFB díjakat okoz.

A szervizköltségek változása mellett lényeges hatással járt 2019-ben a baleseti adó biztosítási díjakba építése is. Az ügyfelek számára ez nem okozott érdemi változást, hiszen az adó mértéke nem, csak befizetési módja módosult. A biztosítási díjak statisztikai elemzésénél azonban érdemes e hatástól megtisztítani az adatokat. A károk változását és az adóhatást kiszűrve alkotta meg az MNB a Korrigált indexet, mely a díjváltozás mögöttes folyamatairól szolgáltat információkat. Némileg leegyszerűsítve úgy is fogalmazhatunk, hogy a Korrigált index megmutatja, a kárráfordítás változása és az adóhatás mennyiben indokolja a KGFB díjak alakulását.

KGFB átlagdíjak változása 2016-2020

Egyedi, normál használatú személygépjárművek, % (fent), Forint (lent)

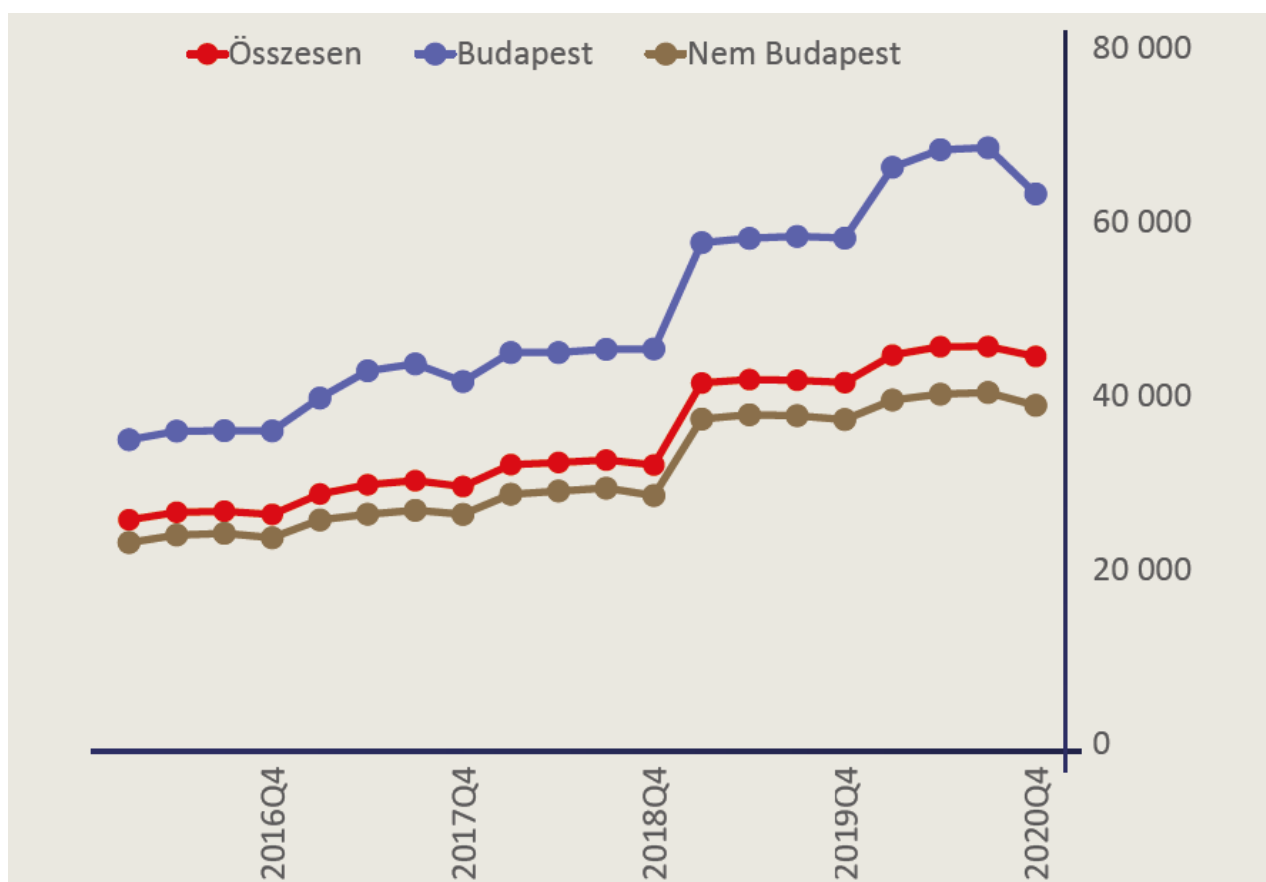

A KGFB károk és díjak alakulása (2016-2020)

Forrás: MNB

A KGFB indexet az MNB negyedévente fogja publikálni honlapján, összhangban a KKTA adatszolgáltatás gyakoriságával. Az állományi sajátosságok miatt eltérő megközelítést alkalmazunk az egyéb járművekre vonatkozóan, ahol egy éves díjszint változást mutatunk flotta és egyedi szerződésekre.

Az elméleti áttekintés után lássuk a frissen publikált számokat! A személygépkocsik esetében az elmúlt egy évben országosan 9 százalékkal, 45 ezer forintra nőtt az átlagdíj. Budapesten az országos átlagot meghaladó mértékű növekedés történt: a 15 %-os emelkedés 63 ezer forintos átlagdíjat eredményezett. Jól látható tehát, hogy a fővárosban lényegesen többbe kerül a KGFB, mint a Budapesten kívül. A különbség elsősorban az eltérő kockázatra vezethető vissza, a fővárosban ugyanis jóval nagyobb eséllyel történik baleset, mint az ország többi részén.

A budapesti és az azon kívüli KGFB díjak alakulása (forint)

Forrás: MNB

A Korrigált index emelkedését az okozza, hogy a díjak 2020-as változását nem követte a károk emelkedése. Utóbbi a járványhelyzet miatt módosult autóhasználati szokásoknak, ezáltal kevesebb balesetnek köszönhető. A díjak fejlődése azonban arra utal, hogy a biztosítók átmeneti hatásként tekintenek a lecsökkent kárráfordításra, és a károkozás tekintetében a korábbi években tapasztaltakhoz való visszarendeződésre számítanak. Emellett az alkatrész- és szervizdíjak emelkedése is megjelenik a díjakban. A KGFB index következő negyedévekben publikált adatai alapján érdemes lesz figyelemmel kísérni, hogyan alakul a díjak és a károk szintje, zárul-e a köztük lévő olló.

Az egyéb kiemelt járműkategóriákban – amelyről a jegybank külön táblázatokban ad információt honlapján – a díjnövekedés nem haladta meg a 10 százalékot, sőt egyes tíz-százezres darabszámú járműkategóriában (pl. flottás személyautók, nagy buszok és nehéz pótkocsik) 1-8 százalék közötti díjcsökkenés látható az elmúlt egy évben.

A fenti számok az átlagos változást mutatják, az egyes szerződések esetében ettől eltérő díjváltozások történhettek. Az átlagos változás ismerete ugyanakkor segítséget jelent az ügyfeleknek, hiszen saját díjuk változásának értékeléséhez viszonyítási alapot jelenthet. Fontos, hogy amennyiben egy ügyfél sokallja az évfordulós értesítőben kapott díját, lehetősége van a

számára legkedvezőbb ajánlat kiválasztására, ezzel is elősegítve a verseny élénkítését a KGFB piacon.

** A szerzők a Magyar Nemzeti Bank munkatársai*

„Szerkesztett formában megjelent az Origo.hu portálon 2021. február 27-én.”